

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/o-ipn/struktura/kolegium-ipn-1/archiwum/rada-ipn/status-rady/24324,STATUS-RADY.html>
14.05.2024, 17:59

STATUS RADY

INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ - KOMISJI ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU

Zadania i kompetencje Rady wynikające z ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu:

1. zgłoszenie Sejmowi kandydata na Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej (art. 10 ust. 1 ustawy);
2. wnioskowanie o odwołanie Prezesa IPN w przypadkach określonych w art. 13 ustawy;
3. przyjęcie statutu Instytutu Pamięci Narodowej na wniosek Prezesa IPN (art. 8 ust. 3 ustawy);
4. zatwierdzanie informacji rocznej Prezesa IPN (art. 23 ust. 3 w związku z art. 24 ust. 1 ustawy);
5. rozpatrywanie odwołań od decyzji Prezesa IPN w sprawie dostępu do dokumentów, o których mowa w art. 39 ust. 1 ustawy (art. 39 ust. 3 ustawy);
6. przyjmowanie od Prezesa IPN okresowych informacji o istotnych sprawach związanych z działalnością Instytutu (art. 23 ust. 1 ustawy);
7. określanie zasad i trybu przeprowadzania konkursu na stanowisko Prezesa IPN, o którym mowa w art. 10 ust. 3 ustawy;
8. wnioskowanie o odwołanie członka Rady w przypadkach, o których mowa w art. 15 ust. 14 ustawy;
9. opiniowanie kandydata na stanowisko w przypadkach przewidzianych w ustawie. (art. 19 ust. 10 ustawy);
10. wybór ze swego składu przewodniczącego Rady oraz nie więcej niż trzech jego zastępców na kadencję trwającą 1 rok (art. 15 ust. 16 ustawy);
11. przyjęcie sprawozdania z działalności Instytutu Pamięci za dany rok kalendarzowy bezwzględną większością głosów (art. 24a ust. 2 ustawy).

Ponadto Rada zajmuje stanowisko w sprawach (art. 23 ustawy):

1. przejęcia do zasobów archiwalnych Instytutu Pamięci Narodowej dokumentów spraw, o których mowa w art. 1 ustawy oraz oceny ich kompletności;
2. ustalania zasad ewidencjonowania, przechowywania, opracowywania, zabezpieczenia, udostępniania i publikowania dokumentów;
3. ustalania priorytetów w zakresie udostępniania dokumentów;
4. oceny polityki ścigania przez Instytut Pamięci Narodowej przestępstw, o których mowa w art. 1 pkt 1 lit. a ustawy;
5. oceny działania Biura Lustracyjnego;
6. ustalania programów badawczych, a także zasad i kierunków informowania oraz edukacji publicznej;
7. przygotowania organizacji i sposobów rozstrzygnięcia corocznych konkursów na finansowanie przez Instytut Pamięci Narodowej badań naukowych nad najnowszą historią Polski, o których mowa w art. 53, pkt 7 ustawy, oraz nadzoru nad ich przebiegiem;
8. wyrażania opinii, na podstawie art. 36 ust. 9 ustawy, w kwestii zasadności odmowy udostępnienia dokumentów zgromadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej;
9. formułowania rekomendacji dotyczących podstawowych kierunków działalności Instytutu Pamięci w zakresie badań naukowych, edukacji, udostępniania dokumentów, ścigania zbrodni oraz procedur lustracyjnych.

Tymczasowe zadania i kompetencje Rady wynikające z ustawy z dnia 18 marca 2010 r. o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów:

1. przygotuje i ogłosi pierwszy konkurs na finansowanie przez Instytut badań naukowych nad najnowszą historią Polski, o którym mowa w art. 53 pkt 7 ustawy o IPN, w terminie 6 miesięcy od dnia rozpoczęcia swojej kadencji (art. 4);
2. określi formę inwentarza archiwalnego zapewniającą opis zasobu na poziomie jednostek archiwalnych (art. 5).

Sposób powoływania Rady

W skład Rady Instytutu Pamięci wchodzi dziewięciu członków, w tym:

1. pięciu powoływanych przez Sejm spośród 10 kandydatów przedstawionych przez

Zgromadzenie Elektorów (członków ZE wyłaniają rady jednostek organizacyjnych uczelni wyższych mających uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie historii oraz rady naukowej Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk, Instytutu Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk i Instytutu Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk);

2. dwóch powoływanych przez Senat spośród 4 kandydatów przedstawionych przez Zgromadzenie Elektorów;
3. jeden powoływany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej spośród dwóch kandydatów przedstawionych przez Krajową Radę Sądownictwa;
4. jeden powoływany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej spośród dwóch kandydatów przedstawionych Krajową Radę Prokuratury.

Wymagania, jakie powinni spełniać członkowie Rady

Członkiem Rady może być obywatel polski (art. 11 ust. 1-3 i 5 i art. 15 ust. 1 ustawy):

1. wyróżniający się wysokimi walorami moralnymi oraz wiedzą przydatną w pracach Instytutu;
2. który nie pełnił służby, nie pracował lub nie był współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa, wymienionych w art. 5 ustawy, niebędący sędzią, który orzekając uchybił godności urzędu, sprzeniewierzając się niezawisłości sędziowskiej;
3. co do którego w archiwach podlegających przekazaniu do Instytutu Pamięci lub w innych archiwach państwowych nie znajdują się informacje o tym, że istnieją wobec niej przesłanki przewidziane w art. 11 ust. 2 ustawy;
4. którego działalność nie była związana z dostępem do tajemnicy państwowej lub nie była objęta tajemnicą państwową uniemożliwiającą szczegółowe przedstawienie informacji o przebiegu swojej służby, pracy lub współpracy;
5. nienależący do partii politycznej, związku zawodowego oraz nieprowadzący działalności publicznej niedającej się pogodzić z godnością urzędu;
6. niepełniący mandatu posła albo senatora;
7. korzystający z pełni praw publicznych;
8. posiadający tytuł naukowy lub stopień naukowy w dziedzinie nauk humanistycznych lub prawnych;
9. który nie został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne ścigane z urzędu.

Obowiązki członków Rady

Członkowie Rady są obowiązani, także po upływie kadencji albo ustaniu członkostwa, do

zachowania w tajemnicy wiadomości, do których mieli dostęp w związku z wykonywaną funkcją. Nie dotyczy to faktów powszechnie znanych (art. 21).